RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2016

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ SÁU 7 DÉCEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE No 1775

	HANOI							
	Một năm	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng	Người đem đến tận nhà	Hỏi lấy tại Trung Bắc Tân Văn	Nam-Việt Phải trả thêm cước phí	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00		
Các làng và	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»		
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»		
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00		
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00		
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00		

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Colon, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales: 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Những cuộc giảng-thuyết của lớp Cao-đẳng văn-chương

Lớp Cao-đẳng văn chương sinh-hạ từ ngày 26 juillet 1923 là ngày quan Toàn-quyền Baudoin ký nghị-định, song mới xuất hiện được chừng nửa tháng nay thôi: cuộc giảng-thuyết đầu tiên chính là hôm thứ tư 21 novembre vừa rồi. Thế là cái hi-vọng của những nhà hiếu-học ta nay đã đến ngày được thỏa-mãn! Thế là ngày nay ở xứ Đông-pháp theo cái trình-độ học-thức của quốc-dân, lại có một bậc học mới cao hơn một tí nữa! Thấy thế, ai là người không có lòng vui mừng, không có lòng mong mỏi rằng con đường tiến-hộ thênh-thang kia dân Nam-Việt sẽ đủ tài đủ lực mà đi cho được kịp người! Vì thế nên mỗi khi đến dự những cuộc giảng-thuyết ở đại-giảng-đài trường Thuốc, nghe các vị giáo-sư diễn giảng một cách hùng-hồn mà minh-bạch hoặc về văn chương nước Pháp hay về lịch-sử nước nhà, trong lòng thường sinh ra lắm mối cảm-tình, trong trí thường nảy ra lắm cái tư-tưởng, những cảm-tình những tư-tưởng ấy chắc phần nhiều thính-giả cũng có chờ chẳng không.

Trước hết những cuộc giảng-thuyết đó là một cái tang chứng rất minh-bạch rằng chính-phủ Bảo-hộ bao giờ cũng theo một cái phương-châm, một cái chính-sách khai-phóng cho dân mình về đường học-thức: người mình sức có thể học được đến đâu tất sẵn lòng bảo cho đến đấy, để dần dần theo kịp các dân-tộc văn-minh; chớ không khi nào có cái lòng thâm-độc muốn giữ mình mãi trong vòng ngu-dốt để lợi-dụng mình, để để dàng quyền áp-chế mà cai-trị mình đâu! Không, không khi nào nước Đại-pháp lại theo cái chính-sách ích-kỷ ấy! Cái chính-sách thuộc-địa của nước Pháp, theo như lời quan Thuộc-địa thượng-thư A. Sarraut thường tuyên-bố, là một cái chính-sách khai-hóa, là một cái chính-sách hợp với nhân-đạo, chỉ muốn cho dân thuộc-địa chóng thoát khỏi cái vòng gia-man u-ám mà vào được cái cõi rực rỡ văn-minh, nghĩa là đem cái học-thuật Âu-tây ban-bố cho các dân tộc ở dưới quyền mình để khiến cho được hưởng những cái kết-quả tốt tươi mà thiên-hạ thường mong mỏi xưa nay! Những cuộc giảng-thuyết lớp Cao-đẳng văn-chương lập ra ở trường Thái-y viện cũng là do ở cái chính-sách khai-hóa của nước Pháp mà ra, tưởng đó là một điều ta nên biết mà mừng vậy.

Những cuộc giảng-thuyết ấy lại còn tỏ cho ta biết rằng quan Toàn-quyền Merlin mới sang giữ cái trọng-trách cai-trị cõi Đông-pháp đây thực có lòng muốn noi theo cái chính-sách trên kia, muốn kế-tiếp các quan Toàn quyền trước để mở mang dân-trí cho người mình, theo như lời ngài đã tuyên-bố khi mới bước chân sang Đông-pháp. Trước khi ngài đến, ta thường có nhiều người sợ rằng không biết cái chính-sách khai-khóa của các quan Toàn-quyền Sarraut, Long..... có thi-hành được mãi hay không, không rõ cái chính-sách của quan Merlin ở bên Phi-châu đem sang Đông-pháp có hợp với người mình chăng..... Nay thì ai nấy đều rõ rằng dù quan thủ-hiến có đổi, nhưng cõi Đông-pháp bao giờ cũng được cái chính-sách nhân từ quảng-đại mà nước Pháp mở mang che-chở cho, không còn lo sợ điều chi trắc-trở cả. Và quan Toàn-quyền Merlin tuy rằng ở Phi-châu mới đến, song ngài là một nhà chính-trị trứ-danh, chỉ ít lâu là chắc hiểu ngay dân-tình ở nơi trị-họ, huống chi trước khi sang Đông-pháp ngài đã từng giao-thiệp với những nhà thuộc về chính-giới và công thương-giới ở bên quí-quốc, để xem xét tình-hình chính-trị kinh-tế cõi Đông-pháp mà ngài sắp làm thủ-hiến nay mai! Như thế thì còn điều chi mà ngài không rõ nữa! Chắc rằng ngài cũng biết dân-tộc Việt-Nam tuy văn-minh không bằng các dân-tộc Âu-Mỹ, song không đến nỗi ngu-si mọi-rợ như phần nhiều dân tộc Phi-châu; dân-tộc Việt-Nam vốn là một dân-tộc cổ ở Á-châu, là một dân-tộc có một cuộc lịch-sử vẻ vang, có một nền văn-minh đặc-biệt, nay ở dưới quyền bảo-hộ nước Pháp chỉ mong nhờ nước Pháp dìu-dắt bảo-ban cho chóng bằng người mà thôi..... Quan Toàn-quyền Merlin tất đã hiểu như thế, nên quyết một lòng nọi theo cái chính-sách khai-phóng vừa về vật-chất vừa về tinh-thần, cái lớp cao-đẳng văn-chương mới xuất-hiện kia tưởng cũng là cái biểu-hiệu rõ-ràng của cái chính-sách quảng-đại của quan Merlin vậy; đó lại là một điều dân Việt-Nam ta nên mừng đó!

Sau hết, từ khi lớp Cao-đẳng văn-chương xuất hiện đến giờ, kỳ giảng-thuyết nào nhà đại-giảng-đài trường Thái-y cũng chật nich những người đến nghe, số thính-giả vừa Pháp vừa Nam một ngày một thấy nhiều hơn, đến nỗi không đủ chỗ ngồi, có người phải trèo lên gác, có người đến chậm phải đứng ngoài cửa suốt một giờ đồ nghe diễn-thuyết. Trong khi các giáo-sư giảng về lịch-sử hay về văn-chương, trong phòng im phăng phắc, có ý nhìn các thính-giả thì thấy ai nấy đều chú ý vào lời nói của diễn-giả chăm chỉ một cách lạ thường. Cái số thính-giả — nói riêng (về người mình — một ngày một đông, cái sự chăm-chỉ đáng khen ấy, chẳng là một cái tang-chứng rõ ràng rằng trong quốc-dân Việt-Nam ngoài hạng học vì danh vì lợi, học để kiếm ăn, đã có một hạng khá đông học vì muốn học, vì muốn mở mang trí-thức, chớ không phải vì bằng nọ bằng kia, danh này danh khác đâu! Từ trước đến giờ, người mình — cả người qui-quốc nữa — thường phàn nàn rằng người Việt-Nam mình tuy có tiếng là một dân-tộc hiếu học, nhưng cái lòng hiếu-học ấy không có chủ chỉ là cao-thượng, chẳng qua một vì danh, hai vì lợi mà hiếu học đó thôi! Khi danh đã nên, lợi đã có, thì cái lòng hiếu-học xưa kia hình như biến mất. Như thế thì cái hiếu-học đó cũng vô ích, cũng bằng thừa mà thôi! Cứ thực ra thì quả điều đó cũng không sai, song cái tiếng hiếu-học của dân-tộc ta có từ trước đến giờ không phải toàn là hư danh cả. Cứ xem những kỳ giảng-thuyết nào người mình cũng chịu khó đến đông, chịu khó nghe, thì rõ rằng dân-tộc mình quả là một dân-tộc hiếu-học, nên nước Nam mới có tiếng là một nước văn-hiến từ xưa! Mà cái hiếu-học đây quả thật là một cái hiếu-học không vì danh, không vì lợi, là một cái hiếu-học cao-thượng cũng như cái hiếu học của các nhà bác-học hiền-triết xưa nay. Đó tưởng cũng là một điều ta nên tế-nhận mà nên mừng cho ta vậy. Ta chỉ nên cẩn-sao cho cái lòng hiếu-học cao-thượng ấy được lâu bền, không vì những sự khó-khăn trắc trở mà yếu mất đi, để những cuộc giảng thuyết kia cứ liên tiếp không thôi và để người ngoài khỏi bình-phẩm rằng ta không có lòng kiên-nhẫn, chỉ nhiệt-thành nào nức buổi đầu mà thôi! Điều ấy các thính-giả ta nên liệu lấy!

G. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 4 Décembre 1923

Việc trong hạt trú binh

Tin Sheffield. — Cái hiện tình trong hạt sông Rhur, các quan trú-binh có ăn xả cho một số người Đức bị trục xuất hoặc bị ăn. Quân lính cũng thu lại để khỏi tiếp cận với nhân-dân.

Chính-phủ biệt lập ở Rhénanie

Coblence. — Đảng biệt-lập đã đến đóng ở các công-sở ở thành gọi là Deux Ponts.

Trục than đứt, chết bảy người

Tin Sheffield. — Một cái trục than đứt. Bảy người chết, bốn mươi sáu người bị thương.

Paris, ngày 5 Décembre 1923

Tại hội Đông-pháp ở Paris

Quận tước Valencay có tổ-chức một cuộc vui tại hội Đông-pháp ở Paris. Quan Thượng-thư Sarraut, hoàng-tử Vĩnh-thụy, và nhiều quan chức có đến dự hội.

Việc con ông Léon Daudet

Khám nghiệm tử thi con trai ông Léon Daudet không thấy gì chứng rằng bị hành-thích cả.

Paris ngày 6 décembre 1923

Việc hải-cảng Saïgon

Có chỉ-dụ ấn-định thể lệ về hải-cảng Saïgon.

Việc tỉnh-thành Quảng-đông

Quân lính về bảy chiếc pháo-thuyền ngoại-quốc đã đến đóng ở sở thương-chánh tỉnh-thành Quảng-đông.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 6 Décembre 1923

Nước Pháp với các nước nhỏ Trung-âu

Chiều hôm thứ tư hội-đồng Tài-chánh và hội-đồng Ngoại-giao đã hội nghị để nghe lời dự-án cho vay [illegible] cho nước Pologne vay bốn trăm triệu, nước Yougoslavie vay ba trăm triệu, nước Roumanie vay một trăm triệu.

Tại các miền bị tàn phá

Cứ theo như hiệu tổng kê của hộ có các miền bị tàn phá, thì số sản vật lấy ở các hạt trù binh cấp cho dân nhân ở các miền bị tàn phá, tính về số bồi-khoản trong năm 1923, cộng được như sau này: 117.000 thước đụng gỗ, 127.000 tấn sắt.

Trong năm 1922, số gỗ nước Đức nếp được có 37.000 thước đứng, còn sắt thì không có chút nào.

Tại nghị-viện nước Hoa-kỳ

Nghị-viện Hoa-kỳ bỏ phiếu luôn tám lần, mà không bàu được một viên nghị-trưởng, sau nghị-viện lại hoãn lại. Các báo nói rằng có lẽ các chánh đảng đã điều-đình với nhau ổn thỏa rồi. Ngày 6 Décembre nghị-viện sẽ nghe tuyên-độc một bức thư của quan thống lĩnh Coolidge.

Việc nước Tây-ban-nha

Trong một bài của đại-tướng Primo de Rivera gửi cho các báo-quán, đại-tướng có nói dự-luận có lòng tin cậy về chánh-phủ thống quyền quốc-vụ, vậy cái nghĩa của chánh-phủ là phải lưu lại cầm quyền chính.

Thợ thuyền Pháp với sông đào Panama

Mới đây đã làm lễ khánh thành kỷ niệm đài các nhà thợ thuyền có công trong việc đào sông đào Panama. Các quan chức bản xứ và ông chủ tàu tuần-dương *Jeanne d'Arc* có đến dự lễ.

Việc trong hạt trú-binh

Tại các xưởng trong hạt trù-binh công việc vẫn làm như thường. Ngày hôm thứ ba, các quan trú-binh lại kỷ giảo-ước với nhiều mỏ nữa. Các mỏ ấy mỗi năm sản được hơn 6 triệu rưỡi than, so với số than tổng-công của hạt sông Rhur sản ra được tới 8 .. Các mỏ ấy sẽ nộp một triệu rưỡi quan về số tiền thuế trước còn thiếu chưa nộp.

Tòa nội-các Marx nước Đức

Nghị-viện nước Đức đã bỏ 45 phiếu ưng-chuẩn việc ủy toàn quyền cho tòa nội-các. Có chín phiếu phản đối. Xứ Saxe, và xứ Brunswick bỏ phiếu phản-đối. Các nhà chánh-trị đất Rhénanie có nói trong tòa nội-các mới có mấy chân không thể tín cậy được. Xứ Thuringe thì bỏ phiếu trắng. Xứ Bavière thì còn đợi bản chánh-phủ định quyết. Các báo nói đại đa số các đại-biểu có ý biểu đồng tình với đảng Xã-hội.

GIỐNG GÀ TÂY BIẾT SẮP CÓ ĐỘNG ĐẤT

Ông giáo Đại-sâm là một nhà địa-chấn-học có tiếng ở Nhật-bản bảy giờ, trong vườn ông có nuôi nhiều gà Tây (dinde). Khảo sát tình-mật trong ba năm, ông nghiệm ra rằng trong hai mươi hai lần giống gà ấy đương khi không sợ hoảng kêu ồn lên lần nào cũng có động đất cả, có bốn lần động đất nhỏ quá, người ta không thấy được, nhưng trên cái biểu động đất có thấy cái dấu hiệu động đất; nhân thế ông đoán chắc rằng giống gà ấy khi sợ kêu là cái dự triệu động đất.

Tin Trung-hoa

Ngày 29 Novembre 1923

Ngô-bội-Phu đưa ấn về Thiên tân

Ngô-bội-Phu sai người đưa cái ấn tuần-duyệt-phó-sứ ba tỉnh Trực-lệ, Sơn-đông và Hà-nam về Thiên-tân, giao cho Vương-thừa-Mân thu nhận; Vương đã định ngày nhận chức phó-sứ ấy.

Tôn-bảo-Kỳ xin thu hồi các tư-văn

nói việc đầu phiếu hội-nghị không có kết-quả gì, xin thu hồi các tư-văn.

Quân Tứ-xuyên đánh Ba-đông

Quân Tứ-xuyên tiến lên đánh Ba-đông kịch-liệt lắm, Tiêu-diệu-Nam (đốc quân Hồ-bắc) sợ lắm, đánh giây thép cho Ngô-bội-Phu, muốn xin Tứ-xuyên và Hồ-bắc nghị hòa.

Liên-quân (quân-đội về phái Tôn-Văn) khai quân-sự hội-nghị

Dương-hy-Mẫn (liên-quân tổng-chỉ huy) khai quân sự hội-nghị, họp các quân-đoàn, bàn việc phát thêm lương thực và trù thêm khí-giới.

Liên quân lại tiến đánh Bắc-la

Quân-đội Trần-quýnh-Minh xâm-nhiễu Thạch-long và Thạch-than, đều bị liên-quân đánh thua chạy tan nát cả; Phạm-thạch-Sinh lại điều bát liên-quân toàn đội kéo lên đánh Bắc-la.

Có lẽ Dương-khôn-Như chết trận

Phi-cơ-đội bay sang Huế-châu trinh thám, về báo tin rằng, ở trên phi-cơ chiếu ống dòm vào trong thành, thấy quân đội Dương-khôn-Như mặc đồ tang, chắc hẳn Dương đã chết trận

MỘT CHIẾC MÁY BAY PHÓNG PHÁO KHÔNG-LỒ

Người Hoa-kỳ mới chế một chiếc máy bay phóng pháo rất lớn đặt tên là *Barling Bomber*.

Máy bay ấy từ đầu cánh nọ đến đầu cánh kia đo được 36m50, từ đằng đầu đến đằng cuối đo được 21m35; chiều cao được 8m25. Cái diện-tích chỗ để đồ-đạc cộng được là 300 thước vuông. Máy bay cùng đồ đạc dùng ở trên máy cân nặng 19.500 kilos. Mỗi lần đổ dầu xăng vào hết 10.000 litres Máy bay có sáu động-cơ, sinh được 2700 mã-lực, lúc ở một đất muốn kéo đi kéo lại, phải dùng hai cái máy kéo. Người dùng trên máy bay phải cần đến 12 người.

Trên máy bay có chở một số quả bôm nặng tới 4.530 kilos. Ngoài các quả bôm lại có bảy khẩu mai-hoa và một khẩu đại-bác.

Mới rồi tàu ấy đã bay thử. Trên tàu hôm ấy có 3 tấn bôm. Tàu bay trong 1 giờ 19 phút và 11 giây, cao tới 1.500 thước.

Nhà kỹ-sư chế ra máy bay ấy có nói: Máy bay này giá tiền có một triệu đồng, mà trong lúc chiến-tranh cũng được việc bằng một cái thiết giáp hạm đáng giá 41 triệu đồng, mà một cái máy bay này lại có thể đánh đắm nổi hai chiếc thiết giáp hạm kia. Các nhà giám-đinh nước Anh thì nói: Một quả bôm ba ngàn kilos như quả bôm tàu mang đi hôm ấy, có thể phá được một cái nhà cao nhất ở thành New-York.

MỘT CON RẮN ĐỘC HAI ĐẦU

Mới đây một người phu quét đường ở thành Pau có bắt được một con rắn độc hai đầu ở trên đường xe-hỏa. Hai đầu ấy trông cũng giống nhau. Con rắn quái lạ ấy hiện đã gởi đến viện Pasteur ở thành Bordeaux.

CUỘC CHIẾN-TRANH KHÔNG LƯU HUYẾT SAU NÀY

Quan đại-tá Fuller nước Anh mới làm một quyển sách, nhan là « sự cách tân về chiến-tranh » đại-ý ông nói trong cái thời-kỳ đại chiến-tranh vừa rồi, những cái cơ-giới phá-hoại đều đã cùng cực cái năng-lực giết người; trong những cái phát-minh mới ấy có cái tàu bay và cái súng bắn hơi độc là lạ lùng hơn nhất; hai thứ đó sẽ làm biến đổi cả cuộc chiến-tranh sau này; sau này chiến-tranh của loài người đi [illegible] không, đến khi đó thì những quân-đội, chiến hào, trận thế đều không dùng được việc gì cả; cái súng bắn hơi độc tàn-hỏ hơi độc ra, trong giây phút lâm cho cả một vùng một xứ tan-nát hết, người hít phải là chết đứng ngay; dự tưởng cái quang-cảnh một chỗ chiến-trường sau nay sẽ không có cái thảm-trạng đổ máu thành sông, người ta không ai phải gãy tay, cụt chân, đau khổ đến nhục-thể như bây giờ nữa, có thể gọi là cuộc chiến-tranh không có lưu huyết chút nào.

Hội-đồng Chính-phủ

Hội-đồng chính-phủ kỳ thường-niên đã khai hội-đồng sáng hôm nay hồi 9 giờ tại phòng hội-đồng tòa Đốc-lý. Trước giờ hội-nghị, có một toán lính khố-xanh đứng sắp hàng tại cửa tòa, khi quan Toàn-quyền đi ô-tô tới nơi thì đội lính thổi kèn chào và bồng súng, khi ngài ra cũng vậy.

Bàn hội-nghị đặt theo hình miếng sắt bịt móng ngựa, quan Toàn-quyền ngồi ghế giữa, bên tay hữu ngài có quan Thống-soái Blondlat, quan Thống-đốc Cognacq xứ Nam-kỳ, quan Khâm-sứ Bosc xứ Ai-lao, quan Khâm-sứ L'Helgoualc'h xứ Cao-mên; bên tay tả ngài có quan Phó Toàn-quyền Robin, quan Thống-sứ Bắc-kỳ Monguillot, quan Khâm-sứ Trung-kỳ Pasquier. Ngồi đối diện quan Toàn-quyền có quan Thanh-tra thuộc-địa Norès, chánh sở Kiểm-sát Tài-chính, quan chánh quản-lý Le Fol ở văn-phòng quan Toàn-quyền và các quan cai-trị Dupuch, Marty. Còn hai bên thì có quan Học-chính tổng-trưởng Joubin, quan Tư-pháp tổng-trưởng Habert, quan phó sở Tài-chính Desjardins, quan giám-đốc Công-chính Pouyanne, quan giám-đốc y-chính Audiberi, quan Thương-chính tổng-trưởng Kircher, quan chánh Ngân-khố Paris, quan thủy-quân đô-đốc Charizieux, quan chánh sở Kinh-tế Lochard, ông Hội-trưởng hội-đồng quản-hạt Nam-kỳ Fays, ông hội-trưởng phòng Thương mại Saïgon de la Pommeraye, ông hội-trưởng phòng Thương-mại Hanoi Grawitz, ông hội-trưởng phòng Thương-mại Haiphong Porchet, ông hội-trưởng phòng Canh-nông Nam-kỳ Labaste, ông hội-trưởng phòng Canh-nông Bắc-kỳ Borel, ông phó hội-trưởng phòng Thương-mại và Canh-nông Trung-kỳ Cuénin, quan nguyên thủ-tướng Tôn-thất-Hân, đại-biểu Trung-kỳ, quan Tổng-đốc Hoàng-trọng-Phu, tỉnh Hà-đông, quan Thượng-thư Hình-bộ L'Ukuha Youmerach Sôn Diệp đại-biểu xứ Cao-mên, M. Tiao Phelsarath đình thần xứ Luang Prabang, M. Lê-quang-Hiển, hội-viên thực-thụ hội-đồng Thư-mật Nam-kỳ.

Các đại-biểu các báo-quán Tây Nam được đến nghe đọc bài diễn-thuyết trong kỳ khai hội.

Khi các quan ngồi theo thứ bậc như đã kể trên kỳ thì quan Toàn-quyền đọc một bài diễn-thuyết thuật những công cuộc đã làm trong năm nay và chương-trình những công-việc sắp phải thi-hành. Bài kỳ dài lắm, quan Toàn-quyền đọc hơn một giờ mới hết, trong mấy số sau bản-quán sẽ

lược dịch những đoạn quan trọng đáng dân.

Trong những vấn đề phải xét tại kỳ hội-đồng này thì có :

Tờ dự thảo nghị-định y lời bàn của Hội-đồng quản-hạt Nam-kỳ ngày 26 novembre 1923 về việc sửa đổi lại thuế môn-bài ở Nam-kỳ.

Tờ dự thảo nghị-định y lời bàn của hội-đồng ấy ngày 12 novembre 1923 về việc định lại thể lệ thuế trồng cao-su ở Nam-kỳ.

Tờ dự-thảo nghị-định miễn thuế thổ trồng dâu ở Nam-kỳ trong 10 năm kể từ ngày 1er janvier 1924.

Tờ dự thảo nghị-định y những lời bàn của Hội-đồng quản hạt Nam-kỳ ngày 12, 16 novembre 1923 thuộc về khoản thuế ô-tô, thuế cấm máy ô-tô, miễn thuế thi cấm máy ô-tô cho những viên-chức thuộc về ngạch cảnh sát, sổ dự-toán Nam-kỳ năm 1924.

Tờ dự thảo nghị-định đặt Hải-dương làm thị-sảnh ; nghị-định về việc thuế tuần của người Á-đông ngoại-quốc tại Bắc-kỳ, sổ dự-toán Bắc-kỳ năm 1924.

Tờ dự-thảo nghị-định về các khoản thuế xe, thuế môn-bài, thuế thân của người Á-đông ngoại-quốc ở Trung-kỳ, sổ dự-toán Trung-kỳ năm 1924.

Tờ dự-thảo nghị định về các khoản thuế ngoại-phụ ở Cao-mên, tăng tiền thuế những người Á-đông ngoại-quốc ở Cao-mên, sổ dự-toán Cao-mên năm 1924.

Sổ dự-toán ở Quảng-châu-loan năm 1924.

Trong-pháp, việc xây dựng nhà cửa Saigon năm 1924, việc trùng các đường hỏa-xa, khoản công-thái 9 triệu francs, sổ dự-toán Đông-pháp năm 1924.

Hội-đồng chia làm ba ban là :

Ban thứ nhất :

Sổ Dự-toán chung. Các sổ phụ và tính toán lại các sổ ấy

Chánh Hội-đồng : Quan Thống soái Blondlat.

Hội viên : MM. Joubin, Haberl, Pouyanne, Kircher, Paris, Lochard, Audibert, Desjardins, Fays, Grawitz, Labaste, Cuénin, S. E. Tôn-thất-Hân, MM. Hoàng-trọng-Phiu, Lê-quang-Hiển.

Thư-ký : M. Bertheux, chủ sự tại sở Tài-chính.

Họp tại phòng các quan hầu trong đình quan Toàn-quyền.

Ban thứ hai

Các sổ dự toán riêng của Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao và tính toán lại các khoản chi-tiêu của các xứ ấy

Chánh hội-đồng : quan Thống-đốc Cognacq.

Hội-viên: MM.Pasquier,L'hegoual ch Porchet, Borel, Tiao Phetsarath.

Thư-ký : M. Chapoulart, chủ sự tại phủ Toàn-quyền.

Họp tại tòa Pháp-chính phủ Toàn-quyền.

Ban thứ ba

Các sổ dự toán riêng của Nam-kỳ, Cao-mên và tính toán lại các khoản chi tiêu của các xứ ấy

Chánh Hội-đồng : Quan Thống-sứ Monguillot.

Hội-viên : MM. Bosc, Charézieux, de la Pommeraye, S. E. l'Okhna Youm-each Son Diep.

Thư-ký : M. Lagrèze, chủ sự tại Toàn-quyền.

Họp tại thư-phòng của tòa Pháp-chính phủ Toàn-quyền.

MỘT NGHỀ MỚI DO SỰ CẤM RƯỢU Ở HOA-KỲ MÀ SINH RA

Từ ngày ở Hoa kỳ cấm rượu, sinh ra một nghề mới là nghề chế các đồ mang rượu lậu. Như các nhà hàng bán ở và bán can tại một nước lân bang có bán một thứ can chỗ tay cầm uốn cong rất đẹp. Ở chỗ tay cầm thấy có cái pha-vơ đó buộc một cái ống thủy tinh nhỏ hơn cái can một tý, xem chừng có thể cắm vào trong lòng cái can được. Trên can có gián một cái giấy đề mấy chữ : Can dùng để mang rượu. Người ta nói rằng : Từ ngày ở Hoa-kỳ cấm rượu, số can ấy thịnh hành lắm.

CÁC THUỘC-ĐỊA PHÁP

với cuộc tu phục các miền bị tàn phá

Mới đây viện Thuộc-địa có kê số tiền của các thuộc-địa đã giúp vào việc tu bổ các nơi bị tàn phá. Các số tiền ấy ước chừng được 6 triệu 200 nghìn francs, thì xứ Đông-pháp ta giúp được tới hai phần ba. Các số tiền ấy kê ra như sau này :

Maroc.	80.725frs	70
Tunisie	600.000	70
Bắc Phi châu.	755.689	32
Nam Phi châu.	3.789	20
Đông-pháp.	4.102.979	20
Côte française des Somalis	3.0	0
Nouvelle Calédonie. .	47,000	
Saint Pierre et Miquelon	864	
Indochine.	27.000	
Tổng cộng	6.189.112frs	87

Về phần các xứ Algérie Cameroun, Martinique, Guyane, Réunion cùng các xứ thuộc-địa Pháp ở Úc-châu, ở Ấn-độ chưa rõ giúp được bao nhiêu.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Mấy tiếng dùng trong nghề đánh cá

Nơm : Hình như cái gồ bện bằng tre, như cánh bèn sáo, ở trên có một cái miệng tròn để thò tay vào bắt cá, còn dưới thì vót nhọn để giữ đất bùn không cho cá thoát khỏi. Cái này người nhà quê thường kêu bằng cái chơm, đồ chơm cá. Bắt cá bằng cái chơm.

Sáo : Hình như bức sáo treo, nhưng tre to và dài đến 6m hay 7m dùng để vi cá các sông con, các ao, các hồ.

Sủy : Lá cái gậy bằng tre hay bằng sắng, vót nhọn một đầu. Khi vi sáo dùng nó để giữ cho sáo khỏi bung ra.

Nò : bện bằng tre dài và dẹp, bịt một đầu còn một đầu mở ra khép lại được, miệng nằm giữa và có lỗi hai bên.

Lứt : hình dáng như cái nò song lỗi ở hai đầu không ở giữa. Lứt dùng để đơm cá cả nước lên và nước xuống.

Chẹp : cũng giống cái lứt song lỗi chỉ ở một đầu mà thôi, dùng nó để đơm cá nước chảy hai bên bờ ruộng.

Tôi : những thanh tre vót nhọn xoay trở vào chung quanh miệng lứt, chẹp hay lá ói. Khi cá vào thì nó hả ra, đến khi cá vào khỏi lại khép lại.

Dến : hình như cái rổ song to và không tròn, có hai lay cầm dùng để thầy cá, tép ở hai bên bờ sông.

Đó són ơi : dùng để đựng cá, ba tên khác nhau nhưng cũng đều chỉ một cái hình như cái đó con con đan bằng tre. Bùi song-Hương.

Mấy tiếng nói khác nhau

Tiếng nhà quê	*Tiếng hàng phố*
Eng	Anh,
Út	Em,
Eng tam	Anh em,
Á	Chị,
Á tam	Chị em,
Đĩa	Rổ,
Dăm-cấu	Dã gạo,
Kiềng	Rế,
Bàng	Vung,
Độc	Vò,
Đón triêng	Đòn gánh,
Chõng	Giường,
Bờ giường	Bờ đệ,
Lịp	Nón,
Nhông	Chõng,
Cây	Vợ,
Vợ hầu, vợ nít	Vợ lẽ, vợ bé,
Neng	Răng,
Mèn	Tường phên vách,
Đòn trào	Đòn sào,
Âu	Châu rửa,
Nốc	Đò,
Sống, suồng	Đò nhỏ,
Ren	Rã,
Rào	Sóng,
Cá đó	Cá trâu,
Cá lóc	Cá trâu con,
Cá hèn	Cá trê,
Tân	Rán,
Trứn	Rán,
Nhậu (Quảng-nam)	Uống, nhắm,
Nhu (Quảng-bình)	Họ, người ta,

Bà Thức (Qui-nhơn).

AI-TÍN ÔNG MAURICE BARRÈS

Vô-tuyến-điện hôm qua có nói :

Ông Maurice Barrès tạ thế hôm thứ ba mới rồi, sinh ở Lorraine trong năm 1882. Ông trước-thuật nhiều sách có ảnh-hưởng sâu xa đối với văn-chương kim-thời. Trong các sách của ông, có sách về thể tiểu-thuyết, về thể du-ký.

Ông lại là thứ dân nghị-viên ở Paris. Trong buổi chiến-tranh, ông có viết nhiều bài báo rất hùng-hồn.

Các báo đều lấy làm tiếc ông. Báo *Liberté* có nói : Xưa kia ông cùng ông Pierre Loti và ông Anatole France thực là ba nhà đại-văn-chương xuất-hiện trong các thời-kỳ ở vào khoảng giữa hai cuộc chiến tranh của nước Pháp vậy. Báo *Les Débats* có nói : Cái văn ông Maurice Barrès thực là rực rỡ, cái hồn ông thực sáng sủa, ông hơn người vì cái biệt tài ấy vậy. Báo *Temps* có nói : Bao nhiêu người thích văn đẹp lời hay, sau này tất phải đồng-thanh khen ngợi cái áng văn-chương của ông.

Vô-tuyến-điện hôm nay có nói :

Nguyên ông đau bệnh ghịp đã nửa tháng. Sau ông đã khỏi và đã ra ngoài phố, và ngày hôm mồng năm ông đã đến nghị-viện. Về nhà, ăn cơm xong, ông lại phải đau dữ dội, đến hồi một giờ rưỡi ông tạ thế, rất là đau đớn, có tin đồn rằng ông bị thuốc độc, nhưng thầy thuốc xét ra không phải.

Sáng thứ bảy này sẽ làm lễ quốc-tang. Tại nghị-viện thì ông nghị-trưởng Pérel sẽ đọc lời kính viếng, tại hội-đồng ngoại-giao thì có ông Leygues, tại hội-đồng hàng quận quận Seine, thì ông trưởng ban hội-đồng ấy sẽ đều có đọc lời điếu-tang.

HÀI ĐÀM

Khảo-cứu về chữ nho

Ông *Hoàng-phủ-thiếu-hoa đệ-nhị* nhà có 3 vợ. Ông đang khảo-cứu thêm về khoa chữ nho, hàng ngày vẫn có một bác *không phải là thầy* (nghĩa là bạn) đến dạy học.

Một hôm, học đến chữ : *Tiên-thê* là vợ tôi. Ông *Hoàng-phủ-thiếu hoa đệ-nhị* ngẫm nghĩ nói lâu, rồi nói :

Nếu vậy thì chữ nho cũng không khó ! Như 3 trẻ nó nhà tôi, tôi có thể gọi được là *Đại-tiện-thê*, *Trung-tiện-thê* và *Tiểu-tiện-thê* vậy.

Hi-dinh Nguyễn-văn-Tôi

Cuộc thi thơ

Của Nhà-tri-Quyền sĩ-sĩ

Thơ

MCCLXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-giáo từ xưa mở đạo chung.
Thi-lễ gia truyền còn kính mộ,
Xuân thu quốc-tế vẫn tôn sùng.
Nùng-sơn coi ráng Đông-sơn cũng,
Nhị thủy xem như Tứ-thủy thông.
Trải mấy mưa Âu cùng gió Á,
Cung-tường nguyên đó vững như [đồng.

Nguyễn thập-Hy
Làng Vĩnh-bảo, Hải-dương

MCCLXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ ngưu-nga ngất ngất vòng.
Giọt nước sông Thù nhuần thấm khắp
Nền hương vua Việt phụng-thờ chung
Bể dâu tuy trải cơ con tạo,
Phong-hóa còn ghi dấu Á-đông.
Còn nước còn non còn mãi mãi,
Văn-minh ơn thánh giúp công dùng.

MCCLXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh đạo ngày xưa vẫn kính sùng.
Trong miếu chữ sơn vàng nét phủ,
Ngoài sân bia đá mốc rêu phong.
Cung tường thâm thấp khôn chân
Cây cối hòm tura khó lối thông [bước.
Vẫn nước non nhà thành-quách cũ,
Vẫn bên sông Nhĩ cảnh non Nùng.

Phùng-ngọc-Lăng
Thư-ký trường Nam-định

MCCLXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ngày nga đỉnh núi Nùng.
Tượng thánh hiền tô từ Lý trước,
Bia khoa bảng dựng nhất Lê sùng
Xuân thu nay vẫn hai kỳ hội,
Nhị Tứ nhường nguyên một phái
Nhắc thấy ngư thì đề tử tuyệt,[thông.
Cương-thường đạo cả biết bao cùng.

An-nhất-Tiên
Rue de Xuân-hoa, Tuyên-quang

MCCLXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-miếu là dây có biết không ?
Trăng Nhị mấy Nùng non nước cũ,
Bia Lê nên Lý lửa hương chung.
Thánh kinh năm chẵn tư còn đó,
Tôn-giáo ba chia một vẫn sùng.
Nam Bắc ngã nghiêng đường điện rẽ,
Tiếng quyên đâu đó hội ngậm-ông.

Kiều-trí-Thức
Lục-sự huyện Thanh-oai

MCCLXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-miếu mà nay vẫn kính sùng.
Cửa Khổng sân Trình in dấu cũ,
Bia Lê nền Lý nét rêu phong.
Bao thu đạo-mở nguồn Thù Tứ,
Muôn thuở danh thơm trấn Nhị Nùng
Biển cải mặc dầu gương ác thỏ,
Cung - tường còn vững một trời [đông (1).

Nguyễn-đạo-Cao
56, Phố Hàng song, Nam-định

MCCLXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vua Lý gây nền, cõi Lạc-Hồng.
Ba bực cung tường trên bến Nhị,
Tám dòi thành quách giữa non Nùng
Thanh danh trước họp nơi kỳ-nội,
Lễ-nhạc nay còn chốn thánh cung.
Thay đổi bốn triều hương khói ngát,
Gió Âu mưa Á cũng tôn sùng.

Ng-văn-Lâm
56, Rue Neyret, Hanoi

MCCLXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu ở thành Nam thánh Á-đông
Nhà Giám tôn sùng nền đạo học,
Gác Khuê tô điểm vẻ non sông.
Thịnh suy bao kẻ mỏi bia đá,
Phong-hóa y nguyên vững cột đồng.
Qua lại cổ-đô thăm cổ tích,
Cho hay quốc-túy vẫn nho-tông.

Tạ-phụ-Tân
Làng Hoa-đồng, Hà-đông

MCCLXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Có miếu này từ Lý Thành-tông.
Qua cửa tường nơi đền Trấn-vũ,
[illegible]
Đạo nguyên lại láng dòng sông Nhị
Văn học sinh sôi đất núi Nùng.
Gây dựng trời Nam cơ-chỉ ấy,
Trần Lê sau lại nối di-tung.

MCCLXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu này ai chẳng kính cung.
Mạch đất núi Nùng sung bệ Thánh.
Nước nguồn sông Nhị vẻ nhà Ung.
Anh tài vị liệt trong hai dãy.
Tiến-sĩ bia đề trước tử tung.
Từ Lý dựng lên đường cột fy,
Tuánh hiền sum họp một nhà chung.

Lê-liên-Tiên
Làng Mỹ-xá, Hà-nam

(1) Chữ đông nghĩa là Đông-kinh tại là Văn miếu tỉnh Hà-đông nào.

VIỆC HANOI

Thuế : tiết

7 giờ	21 độ
15 giờ	23 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 7 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 f. 30

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 7 décembre 1923* : 3 % 54.5 . — 3 %. Thứ hoàn vốn dân 66,45. — 4 %. 1917 58.60 — 4 %. 1918 58,80. — 5 %. 1915-1916 76,85 — 5 %. 1920 85,95. — 5 %. 1924 83.75.

Tại phủ Toàn-quyền. Đến tối thứ bảy 8 décembre này hồi 21 giờ, quan Toàn-quyền Merlin và quí phu-nhân sẽ đãi tiệc các quan Hội-đồng chính-phủ lại quí-phủ.

Đến tối 13 là ngày Hội-đồng giải tán, hồi 21 giờ, sẽ có cuộc khiêu-vũ tại phủ Toàn-quyền.

Quan Tài-chính Détieux về nghỉ. — Quan Thống-đốc Marcel Détieux, Tài-chính tổng-trưởng được nghỉ 12 tháng tính cả lương tại Coussey (Vosges) bên Pháp.

Cuộc giảng thuyết tại trường Cao-đẳng. — Ông Aurousseau quyền-đốc học trường Bác-cổ vì khó ở cho nên chiều hôm nay không đến giảng thuyết về Nam-sử tại trường Cao-đẳng như mọi phiên thứ sáu.

TẠI RẠP CHỚP BÓNG FAMILY-CINÉMA
29, 31, phố hàng Buồm

Chương-trình từ thứ tư 5 đến thứ sáu 7 Décembre 1923

LA PRAIRIE ROUGE
Hồi thứ ba và thứ tư

Bản rạp nay mai sắp đem ra chiếu một phim ảnh rất mới, rất hay. Phim ảnh này thích nhất cho bà con mình, chắc ai ai cũng muốn xem cho biết, mà biết được thì thật là có ích.

LE ROMAN DE CHARPENTIER
Sự tích chuyện Georges Charpentier
do Georges Carpentier, nổi tiếng khắp hoàn-cầu đâu đâu cũng biết, là một tay võ nghệ rất giỏi ở bên Pháp.

Tòa Thượng-thẩm. *Trái lệnh quan trên.* — Trần-như-Hối là lý-trưởng vay một món nợ 120 đồng của một người có viết văn-tự thế ruộng mà đoan rằng nếu quá hạn không trả nợ thì ruộng coi như là bán đứt. Quá hạn, chủ nợ đi thưa, Tòa án xử cho chủ nợ được cầm lấy ruộng thế nợ ấy. Khi có giấy sức thi hành án ấy, thì Trần-như-Hối cứ lẫn mặt không chỉ dẫn ruộng cho chủ nợ.

Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt Trần - như - Hối 4 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm thấy cho vì xét không đủ chứng cớ là vì lệnh.

Án đánh bạc. Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên phạt tên Nguyễn-văn-Đạt, Tạ-khắc-Cầu, Mai-đình-Bạch, Ng-v-Xương mỗi tên 10 ngày tù án treo và 5 đồng vì tội đánh bạc và Mai-thị-Phèo 20 ngày tù án treo và 15 đồng vì tội gá bạc.

Tòa Thượng-thẩm giảm tội tên Thị Phèo xuống 10 ngày tù án treo và y án phạt tiền, giảm những tiền đánh bạc xuống 5 ngày tù án treo và y tiền phạt.

Làm chứng gian. — Có hai người tranh nhau ruộng phát đơn kiện nhau. Trước khi xét việc ấy tòa án có sức cho chánh-tổng trách cứ lý-dịch sở tại chỉ dẫn ruộng tranh nhau để gắt lúa quyền trữ đợi lên tòa. Sau lại có đơn một bên kêu là lúa ruộng

(Xem trang 10 cột 5 chữ thứ 4)

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ÁU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẢN

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán, và có gửi bán ở các hàng sách.

Số 86

ĐÁ-BIẾT-TUỒI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẨM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để cống-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiển-hứng trong khi tửu-hậu trà-dư !

. . . Nhưng để xin thưa thực để hiền huynh biết, vì để có một chút việc rất quan trọng, nên mới phải cần vào yết kiến trưởng thần, gần đây để đó được một cái tin rất khẩn thiết, không thông cáo cho tòa nội-các biết thì không xong. Còn như việc trọng khinh hư thực thế nào, tự khắc quan trưởng-quốc ngài biết. Hiền-huynh là chỗ tâm phúc, nên để mới dám ngỏ qua vài lời để hiền huynh biết, ngoài giả không thể nói hơn một câu nào nữa.

Anh tôi mỉm cười mà rằng :

— Hiền đệ chớ nên hấp tấp ! Ở xó nhà quê, nhặt được cái hạt cải, đã vội muốn mang dâng đến quan trưởng thần, thế thì nhầm lắm ! nhầm lắm !

Tôi tựa lưng vào ghế, xem đồng hồ rồi nói :

— Nửa giờ sau thì khắc biết, nhưng kha-huynh chớ nên tiết lộ !

Anh tôi nói :

— Hiền đệ có nói cho ta biết gì đâu, mà bảo ta phải giữ kín.

Tôi nói :

— Đệ không dám nói rõ, là sợ rằng tai vách mạch rừng, nhỡ có người nghe thấy, thì công việc của đệ hỏng bét. Nay đã đến giờ rồi, đệ xin vào yết kiến quan trưởng-quốc đã, rồi đệ sẽ xin trở lại, kha huynh có thể tiếp kiến đệ chăng ?

Anh tôi nói :

— Ta xin ngồi chờ hiền-đệ ở đây. Ta đương nóng lòng muốn được nghe xem quan trưởng-quốc ngài nói với hiền-đệ thế nào.

— Đệ vốn người thôn giã, xưa nay chưa từng giáp mặt quan đại-thần. Nay bước nhất sơ, trong bụng cũng lấy làm lo ngại.

Nói đoạn, tôi liền tức khắc đi ngay. Bấy giờ khí trời mát mẻ, trong phố người đi xe chạy như mắc cửi. Bình nhật tôi đi đường, vẫn ung dung chững trạc, không có sợ nài rụt rè gì, thế mà ngày hôm nay thì bước thấp bước cao, sợ bóng sợ gió, chợt gặp ai nhìn mình, thì đã vội ngờ đâu như người ta theo rõi mình, đò xét mình vậy. Đến khi đã đến trưởng-phủ, trong bụng lại càng nát đảm lắm. Bấy giờ có mấy người đang đi bách bộ ở trước cửa phủ, tôi ngờ là đảng chúng nó, nên không dám đi lên vội, sợ chúng nó biết, mà chúng nó âm hại mình chăng. Trưởng-phủ lại ở tận cuối phố, đi mãi mà không đến nơi cho. Khi đã vào được đến bên trong hàng rào sắt, thấy không ai là người hai mình, trong lòng mới bơi vững. Bấy giờ có người giữ cửa, tuổi đã già, thấy tôi đến thì ra mở cửa. Khi đó trong lòng tôi đã vững lắm rồi, bèn lấy ngay danh thiếp ra đưa cho môn-quan, nói tôi có hẹn với quan trưởng-quốc, cho nên bây giờ tôi lại đây. Người môn-quan đem danh thiếp vào trước, chừng năm phút thì tôi vào. Quan trưởng-quốc nói :

Ông Khắc-lôi-tê ! Bản-chức nghe nói ông có việc bí mật gì muốn nói cho bản chức biết đấy. Bản chức xin vui lòng bỏ chút thì giờ nhàn rỗi để nghe lời ông nhã luận cao đàm.

Tôi bèn nói bết cho quan trưởng-quốc nghe. Chưa đầy ba khắc đồng-hồ. Tôi đã về đến chỗ câu lạc-bộ, vào trong kiến anh tôi ở phòng hút thuốc, chỉ có một mình anh tôi ngồi đó, thấy tôi, anh tôi liền hỏi !

Thế nào ?

Tôi chăm chăm một điếu xì ga hút, đến chỗ ghế ngồi, rồi nói :

— Hôm nay ở đây lại vắng khách nhỉ !

Anh tôi nói :

— Hiền-đệ đã gặp quan tể tướng chưa ?

Tôi nói :

Đã ! Nói chuyện đến hai mươi nhăm phút đồng-hồ.

Anh tôi nói :

Quan trưởng-quốc ngài dạy sao ?

Bấy giờ có tên bồi đi vào, tôi liền sai đi lấy rượu, rồi nói với anh tôi rằng :

— Kha-huynh có muốn nghe chuyện không ?

Anh tôi nói :

— Ta là người giới-thiệu, thì đáng lẽ ta cũng được nghe chứ !

Tôi nói :

— Quan trưởng-quốc ngài tiếp đãi, cũng ôn tồn từ tế lắm, lại nói cám ơn. và dặn rằng khi nào ngài ở Tô-cách-lan về thì lại lại chơi. Song đệ cũng biết rằng ngài nói thế chẳng qua cũng là thủ ứng đấy thôi, chứ ngài nhớ gì đến mình đấy.

Anh tôi nói :

— Thế ra cái việc hiền-đệ nói không phải là việc quan trọng ư ?

Tôi đáp !

— Ngài không hề động đến thanh sắc, cho nên cũng không biết rằng ngài có nghe hay không ?

Anh tôi nói :

Ta cũng không biết hiền đệ nói gì, song việc ấy ý tất hiền-đệ cũng chưa được xác kiến.

Tôi lúc này thật là khó xử quá, chẳng lẽ việc như thế mà lại dám nói hỡ ra hay sao. Bèn lại nói rằng :

— Tiểu đệ cũng không dám chắc, song người ta ở trên đời này, chỉ nhờ có một chữ mệnh, mệnh lối thì sống, mệnh xấu thì chết. Đệ xem ý quan trưởng-quốc ngài nói nhân mình như vậy, là có ý ngài cho đệ là người ngu. Nhưng đệ cũng chỉ mong rằng cái việc đệ nói đó sẽ không phải là việc thực, thì cũng là cái hạnh phúc cho nước nhà. Còn như sau này, đệ nhầm ư ? hay là quan trưởng-quốc người làm bộ ra thế, để rõ ra là bực vĩ nhân của nước Anh đây, thì việc đó cũng phải chờ xem sau này cái hiệu quả ra làm sao, mới có thể biết được.

Anh tôi nói :

— Ta là bậc vĩ-nhân của nước Anh đây, câu đó là nghĩa thế nào ?

Tôi nói :

— Phàm người nước Anh, ai cũng có lòng tự tín, cho rằng ở trên thế gian này tuyệt nhiên không có việc chi là việc phi thường.

Anh tôi lại nói :

Cớ chi hiền-đệ không nói để ta bình phẩm cho !

Tôi nói :

— Nếu nói được thì đệ đã nói rồi. Thôi, để xin nhận là ngu mà quan trưởng-quốc ngài không nhầm, được thế thì thật là cái phúc to cho nước nhà vậy.

Anh tôi nói :

— Cập-mai ! hiền-đệ bình nhật vốn là người phóng đãng, sao ngày nay trì thủ được thế ?

Tôi nói :

— Cái đó thì có khó gì ! Thôi, xin kha-huynh cạn chén rượu này, chúc cho đệ thử hành phong lợi !

Anh tôi hỏi ;

— Bây giờ hiền-đệ về ư ?

Tôi nói :

— Thưa chưa ! Tuần lễ sau đệ sẽ khởi hành sang Mỹ.

Anh tôi đề điếu thuốc lá xuống bàn, đương mắt lên mà nhìn tôi, rồi nói :

Cập-mai ! Thế hiền-đệ có đem thầy thuốc đi chăng ?

Tôi nói :

— Không ốm thì dùng chi đến thầy thuốc !

Anh tôi nói :

— Đương mùa đi săn, sao lại đi ra ngoại-quốc làm chi ?

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mã-sọc,
15 chân-kính
Mặt cẩn kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
30, Phố Paul Beri, — HANOI

Savon Cadum

Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh
da người.
Và lại savon nầy tiện lắm, gì
người ta dùng nó tới cùng, không
bỏ chúc nào, mà lại lâu giải
bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là
Hai quan tiềng Langsa.
2 f. 00

SẢN-NHIÊN-ĐẠI

Hội Sản nhiên đài họp Đại-hội đồng bất thường

Đúng 2 giờ chiều hôm chủ nhật 9 Décembre 1923, xin mời các ông, các bà hội-viên hội « Sản-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng bất thường tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-mây số nhà 18, tỉnh Hanoi.

Le Conseil d'Administration.

Tối thứ ba
11 décembre này
Phụng diễn lần thứ hai, tích :
ĐỨC ÔNG LỚN TUẦN CHANH

Bản hội vội diễn tích này, vì lần trước mới tám giờ tối đã hết cả chỗ ngồi, nhiều quý khách đi xem phải giờ về không. Lần này mời các ngài lại xem sớm cho khỏi nhỡ nhàng

Tích hát hay!
Các con giống đẹp (hệt như thực)
Có lối Ông ba đầu chín đuôi.
Có nhiều câu hát mới đặt.

Bán vé từ tối thứ hai 10 décembre

Tối thứ sáu 7 Décembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất:
TĂN - LANG, TẤN - NƯƠNG
Tích thứ hai:
NGỘT TRUẬT BỊ
TAM THƯỜNG
(Trẻ-con diễn)

Tối thứ bảy 8 décembre 1923
NHẪN NHỤC DU SINH

Anh hùng nhẫn nhục du sinh,
Giá danh nên trọng tấm tình nên thương.
Ma dầu lỗi quí đưa đường.
Đoạn trường sao cộ đoạn trường thế thôi.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán nói giấy quán báo, chứa lại tờ nhãn cái báo rồi cũng vào đấy, và gửi thêm hai hào (0$2) bằng tem cũng được để chi tiền giấy quán khỏi.

Giá sẽ không gửi tiền theo thể cũ đã nguyên như đã hoặc phải trả nặng hơn.

Hôm 6 Décembre 1923, Hội-đồng đã họp tại tòa Đốc-lý để xét những giấy bỏ thầu việc chụp ảnh giấn sổ bồi bếp và giấy căn-cước của những người Á-đông năm 1924. M. Fauvel được tạm thầu cho đến ngày phủ Thống-sứ duyệt-y hẳn.

Khóa máy nước — Vì ống dẫn nước ở sông Hương hỏng cần phải sửa chữa ngay, nên các máy lấy nước trong thành-phố tạm khóa từ hồi 21 giờ ngày thứ bảy 8 décembre cho đến 16 giờ ngày chủ-nhật 9 décembre, nghĩa là từ 6 giờ sáng ngày thứ hai 10 décembre trở đi các máy lại mở đều như thường.

Thảo nào. — Ngày hôm kia người kéo chiếc xe P. L. số 225 đem lại nộp sở Cẩm một cái hòm quần áo, khai rằng người đi xe bỏ đi đâu mất. Cái hòm đó ngày hôm nay có chú Khách tên là Kon-tchen-Tông ở khách-sạn Voui-kong-Yu lại nhận, nói rằng đã mất trộm từ mấy bữa trước.

Tòa án Trừng-trị. — Phiên án ngày thứ năm 6 décembre tòa đã xử mấy việc sau này :

Tên Trần-v-Vọng phải phạt giam 1 tháng án treo về tội ăn trộm một cái kiềng bạc giá 52 đồng của M. Đinh-v-Ngọc ; tên Trần-văn-Do phải án phạt giam 3 tháng về tội ăn trộm tiền của Mme Trần-thị-Ba ; tên Dương-Kỳ phải án phạt giam 2 tháng về tội đuổng ; tên Phạm-thị-Ban và tên Ngô-Nam phải án phạt tiền mỗi tên 100 quan về tội ẩu đả đánh một người dân bà khác ; tên Ng-v-Duyên phải án phạt giam 20 ngày về tội ăn trộm cái ô và một chai rượu của hiệu Hip-hing-Chéong ; Dương-văn-Dang phải phạt giam 3 tháng về tội trái lệ biệt xứ ; tên Vong-hai-Chan phải án phạt 5 quan, 1 tháng tù và đồ đạc phải tịch biên về tội chở hàng nhập cảng lậu thuế.

(Còn tiếp kỳ sau)

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hội-đồng đấu giá. — Hồi 10 giờ rưỡi sáng ngày thứ năm hội-đồng trông coi về việc đấu giá đã họp tại tòa Đốc-lý để xét những giấy bỏ thầu việc chụp ảnh giấn sổ bồi bếp và giấy căn-cước của những người Á-đông năm 1924. M. Fauvel được tạm thầu cho đến ngày phủ Thống-sứ duyệt-y hẳn.

Khóa máy nước — Vì ống dẫn nước ở sông Hương hỏng cần phải sửa chữa ngay, nên các máy lấy nước trong thành-phố tạm khóa từ hồi 21 giờ ngày thứ bảy 8 décembre cho đến 16 giờ ngày chủ-nhật 9 décembre, nghĩa là từ 6 giờ sáng ngày thứ hai 10 décembre trở đi các máy lại mở đều như thường.

Thảo nào. — Ngày hôm kia người kéo chiếc xe P. L. số 225 đem lại nộp sở Cẩm một cái hòm quần áo, khai rằng người đi xe bỏ đi đâu mất. Cái hòm đó ngày hôm nay có chú Khách tên là Kon-tchen-Tông ở khách-sạn Voui-kong-Yu lại nhận, nói rằng đã mất trộm từ mấy bữa trước.

Tòa án Trừng-trị. — Phiên án ngày thứ năm 6 décembre tòa đã xử mấy việc sau này :

Tên Trần-v-Vọng phải phạt giam 1 tháng án treo về tội ăn trộm một cái kiềng bạc giá 52 đồng của M. Đinh-v-Ngọc ; tên Trần-văn-Do phải án phạt giam 3 tháng về tội ăn trộm tiền của Mme Trần-thị-Ba ; tên Dương-Kỳ phải án phạt giam 2 tháng về tội đuổng ; tên Phạm-thị-Ban và tên Ngô-Nam phải án phạt tiền mỗi tên 100 quan về tội ẩu đả đánh một người dân bà khác ; tên Ng-v-Duyên phải án phạt giam 20 ngày về tội ăn trộm cái ô và một chai rượu của hiệu Hip-hing-Chéong ; Dương-văn-Dang phải phạt giam 3 tháng về tội trái lệ biệt xứ ; tên Vong-hai-Chan phải án phạt 5 quan, 1 tháng tù và đồ đạc phải tịch biên về tội chở hàng nhập cảng lậu thuế.

(Còn tiếp kỳ sau)

Tờ thảo-khế bán nhà. — Ngày 7 Décembre 1923 này, tại nhà ông Nguyễn-văn-Tiếp, ở phố Hàng Bông, Hanoi, có đấu giá bán công khai một tờ thảo-khế bán nhà ở phố Hàng Bông, số nhà 31, của ông Nguyễn-văn-Tiếp.

Tờ thảo-khế bán nhà. — Ngày 7 Décembre 1923 này, tại nhà ông Nguyễn-văn-Tiếp, ở phố Hàng Bông, Hanoi, có đấu giá bán công khai một tờ thảo-khế bán nhà ở phố Hàng Bông, số nhà 31, của ông Nguyễn-văn-Tiếp.

Tòa án Đại-hình. — Việc tên Ngô-văn-Tung và tên Giang-văn-Nhúc can về việc giấy bạc giả đáng lẽ xử hôm nay thì hoãn đến vụ tòa án Đại-hình thứ nhất trong năm 1924.

Thi thư-ký Văn-tự. Những người có tên sau này thi thư-ký vào ngạch văn-tự ngày 13 septembre trước đều được trúng tuyển :

MM. Nguyễn-hữu-Xước, Ngô-như-Ngải, Phan-ngọc-Trân, Bùi-đình-Thiệu, Trần-thái-Tỵ, Lê-quang-Truy, Lã-đức-Viên, Đỗ-quốc-Sự, Nguyễn-văn-Nhơn, Bảo-quang-Sá, Phạm-văn-Hòa, Dương-danh-Hiển, Nguyễn-xuân-Lan, Dương-bửu-Lợi, Trần-thanh-Thụy, Nguyễn-huy-Quán, Hà-văn-Lâm, Vũ-bằng-Tuy, Lương-sĩ-Mẫn, Tạ-văn-Lâm, Nguyễn-tương-Tâm.

HỘI CHỢ MỚI RỒI
NÊN ĐẾN MÀ XEM

Cải chính. — Trong mục Hà-nội hôm qua, về việc đấu giá thầu bông gỗ ở nhà thương, Mme Ng-thị-Xuân bỏ thầu là 0 p. 96, xếp lầm là 0 p. 75, vậy nay cải chính lại cho đúng.

Một cái án mạng. — Chiều hôm qua hồi 3 giờ rưỡi có mấy người lái đò đậu ngoài sông ngay chỗ nhà máy sợi cũ trông ra chưa rõ vì có gì mà đánh nhau rất hăng hái. Một người 17 tuổi tên là Tỷ bị một cái đòn ống phạng vào bụng chết ngay lập tức.

Lúc bấy giờ có một người một-thám Annam đứng đó bắt ngay thằng hung tợn đánh tên Tỷ giải về bót.

Chết giữa đường. Có một người dân ông chừng 50 tuổi đem nằm ở đường cái, khi khiêng lên xe đưa vào nhà thương, chưa đến nơi thì đã chết.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0.10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp hàn kia, mỗi hộp hai mươi điếu. 0.20

9697

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐÔNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-màu, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khâu sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10. đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.

2095

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54,

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

防海內河
正金號泰獅子名茶

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè lầu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý-khách lại mua, và nhân buổi đầu bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến hiệu mua từ 1 gói 2 lạng trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để dụ ta các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này :

代行年本
運場貨號
貴街真補
臺厦僧在
光三室海
顧號連防
諸以近華
認利態人
有便名街
獅請今臺
子君再百
泰採購四
茶買大十
爲名店號
龍坐在開
香河横
有內多**

KIM-THÁI hiệu sư-tử ; CÔNG-THÁI hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-kỳ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

Rượu bổ-đào:
● TONIQUE TONKINOIS ●
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bịnh tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, lắm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Ngô-các phụng lời chân phê rằng :

Chiếu nay đại được phép cần MONTÈS qui ông, có chữ nên tổng ngự được qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chỉ-ông để tỏ thanh-giá.

● *Khâm thử.*

欽此
諭旨
奏准
請頒
給匾
額以
昭寵
錫事
竊臣
等欽
遵

Trong kỳ Hội chợ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc biệt về thứ rượu *Tonique Tonkinois* mỗi chai chỉ có 2$10. Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

---

86 4

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ nhả ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng-văn tài-nữ » lập lầu kèn chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào đem hôn-thào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lạ-kỳ.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

La phu-nhân bảo đứa nữ-tỳ đi gọi tiểu-thư. *Sơn-hiền-nhân* nguyên là dòng-dõi *Sơn-cư-nguyên* ở đời nhà *Tấn*, vốn là một nhà phiệt-duyệt danh-gia. *Sơn-hiền-nhân* lại đỗ tiến-sĩ từ thuở nhỏ, năm gần 50 tuổi, đã vào tòa nội-các. Người có tài-lược quả-cảm, thiên-tử rất tin dùng. *Sơn-hiền-nhân* trong khi thịnh-mãn, không khỏi có ý kiêu-ngạo, nhưng con gái là nàng *Sơn-đại* thì lại khác hẳn tính cha.

Nàng *Sơn-đại* người rất xinh đẹp, mắt phượng mày ngài, mặt hoa da ngọc, đó là cái nhan-sắc bề ngoài, còn như tính-tình thì trăm-tính khác thường, không hay cười nói. Con quan tể-tướng mà gấm vóc châu báu, không lấy làm ưa, chỉ mặc những đồ phục-sức nhã-đạm.

Ngày nào nàng cũng một mình ngồi trên lầu cao, đốt hương xem sách, hoặc làm văn-thơ để di-dưỡng tính-tình. Dáng-điệu ung dung, trông như một người thư-sinh nhàn-tỉ, bao nhiêu những thói trang-sức lòe-loẹt, son tô phấn điểm, nhất-thiết không dùng. Nàng đầu mới lên 10 tuổi, mà tư cách đã đứng-đắn như một bậc thành-nhân.

Hôm ấy nàng ngồi ở trên lầu xem sách, đang xem chỗ vua *Huyền-tôn* nhà *Đường* cùng *Dương* qui-phi thưởng hoa mẫu-đơn tại Trầm-hương-đình, đòi *Lý-bạch* vào để soạn khúc hát mới. Bấy giờ *Lý-bạch* say rượu, bảo *Dương* qui-phi bưng nghiên, *Cao lực-sĩ* trút giầy, rồi ung dung cầm bút viết 3 bài Thanh-bình-điệu.

Nàng *Sơn-đại* xem đến đấy tấm-tắc khen ngợi mà rằng :

— Văn-nhân đối xưa ở trước mặt thiên-tử mà có cái khí-phách ngang-tàng như thế, mới không hổ-thẹn là một bậc kỳ-tài. Từ *Đường* cho đến ngày nay, kể hơn nghìn năm mà chưa thấy ai được như thế, thế mới biết là người tài kiêm có vậy.

Tiếc thay cho *Sơn-đại* nay là mộ đứa nữ-tử, vui dâu ở chốn thâm-khuê, chứ giả-sử là bậc nam-nhi, sau này được gặp gỡ một ông vua hiếu-văn, hoặc giả cũng có thể hoa ngọn bút lông, tỏ tài văn-chương, vị-tất đã chịu thua kém !

Nàng *Sơn-đại* đang ngẫm-nghĩ thì bỗng tuấy đứa nữ-tỳ vào bẩm rằng :

— Lão già ở trong triều về cùng phu-nhân ngồi tận hậu đường sai con mời tiểu-thư ra để nói chuyện.

Nàng *Sơn-đại* nghe lời không dám chậm-trễ, vội-vàng cùng đứa nữ-tỳ ở trên lầu bước xuống, để vào bái kiến song thân. *Sơn-hiền-nhân* trông thấy, liền nói :

— Hôm nay có một việc đáng mừng cho con, con đã biết chưa ?

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Con chưa được biết, xin thân-phụ chỉ-bảo cho.

Sơn-hiền-nhân nói :

— Hôm nay trong khi đang dự yến, bỗng có chim bạch-yến bay lượn, thánh-thượng bảo các quan triều-thần vịnh thơ. Các quan triều-thần thấy hai bài thơ cổ của *Thôi-đại-bản* và *Viên-khải* thuở xưa, ngày nay khó lòng mà làm hơn được, mới đều nín lặng, chẳng ai dám ứng chiếu. Thánh-thượng rất lấy việc ấy làm không bằng lòng. Bấy giờ ta cao-hứng không thể nhìn được, liền đem bài thơ bạch-yến của con mà đệ trình ngự lãm. Thiên-tử xiết bao mừng rỡ, lại ân cần hỏi chuyện, biết con là người nhỏ tuổi có tài càng lấy làm khen-ngợi. Nay thánh-thượng ban thưởng cho con các đồ qui-vật này, lại định đến ngày 15 tháng này cho con vào bệ-kiến, muốn thử xem thực giả thế nào, rồi lại sẽ trọng-thưởng. Con nghĩ như thế, phỏng có phải là một việc đáng mừng hay không ?

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Thánh-thượng đã đặc ân ban thưởng cho con thì theo lễ con phải ngành mặt về cửa khuyết (1) mà bái tạ.

Sơn-hiền-nhân nói :

— Khi lễ ta đã bái tạ ở ngự-triều rồi. Con ở trong chốn thâm-khuê này dẫu tạ hay không nào ai biết đến !

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Con nghe nói người quân-tử trong khi tối tăm cũng không dám trái lễ. Con nay dẫu là nữ-tử, nhưng cái lòng tôn-kính quân thượng bởi tự thiên-tính, há chịu để cho *Cừ-bá-ngọc* thuở xưa một mình được chuyện tiếng tốt hay sao !

(1) Cửa khuyết tức là triều môn của thiên-tử.

Sơn-hiền-nhân kinh-ngạc mà bảo rằng :

— Con ta biết giữ lễ như thế thì ta dây thật không bằng vậy.

Nói xong truyền các nữ-tỳ dọn bày hương-án. Nàng *Sơn-đại* thay mặc cát-phục, rồi ngành trông về phía cửa khuyết sụp lạy mấy lạy. Lạy xong lại mời cha mẹ ngồi để cho được lạy tạ.

Sơn-hiền-nhân cùng *La* phu-nhân đều nói :

— Thôi, bất tất !

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Nếu không nhờ ơn sinh-dục giáo-dưỡng của cha mẹ thì lấy đâu con có ngày nay, vậy xin hai thân cứ cho con được lạy tạ.

Sơn-hiền-nhân mừng lắm, cười mà bảo *La* phu-nhân rằng :

— Con ta chẳng những có tài có lễ, lại nghiêm-nhiên như một ông đạo-học tiên-sinh.

La phu-nhân thấy vậy, cũng hật mực cười. Nàng *Sơn-đại* nhan-sắc vẫn đoan-chính như thường, không hề biến-cải, lại cái đầu sụp lạy bốn lạy, rồi mới cởi bỏ cát-phục, ngồi hầu một bên.

Sơn-hiền-nhân nói :

— Con hãy còn nhỏ tuổi, đã tiếng động đến tai thiên-tử, thật là một việc đáng mừng, nhưng thân-mẫu con chỉ lo rằng xưa nay con sinh-trưởng ở trong thâm-khuê, chưa hề cùng ai trò-chuyện, sợ khi đến trước mặt thiên-tử, trông thấy uy-nghiêm rực-rỡ : nào cung-điện nguy-nga nào nghi-vệ lẫm-liệt, lại luống-cuống không biết giữ lễ chăng ! Hoặc-giả thánh-thượng có hỏi, không đối-đáp được thì khó lòng mà tránh khỏi tội-lỗi, vậy con nên phải lo-nghĩ từ trước.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Con nghe nói thờ vua cũng như thờ cha, bấy nay con ở trước mặt cha mẹ, chưa hề bị mắng trách bao giờ. Thiên-tử dẫu tôn, nhưng ân-tình đằm-thắm, khác nào như thể cha mẹ, con tuy nhỏ tuổi, tất không đến nỗi luống-cuống trái lễ hay là đối đáp không nên lời. Còn nói về nghi-vệ hoàng-gia thì con đây đã vâng lời dạy của *Mạnh* phu-tử : *Bất-thị kỳ nguy nguy nhiên* (1), xin hai thân cứ yên lòng, quyết không đến nỗi như thế !

(*Còn nữa*)

(1) Bất thị kỳ nguy-nguy nhiên (người là trông cái nghi-vệ của thiên-tử, không lấy làm tôn-nghiêm sợ hãi cho lắm.

Xe đụng nhau. — Ngày thứ tư 5 novembre, hồi 18 giờ, ở chỗ cầu Jolfre đi xuống có một cái xe bò đụng phải một cái xe tay, may không can gì đến người cả, hai bên điều-đình thỏa thuận cả.

Ăn trộm dưới tàu. — Đêm mồng 4 rạng mồng 5 mới rồi, ở tàu *Paul Lecat* có mất trộm, quân gian lẻn vào phòng một người hồi tàu lấy mất mấy cái quần áo giá độ 635 quan. Sở cảnh-sát đã phái đi do thám.

VIỆT TRÌ

Ai mất thẻ và giấy vật? — Hôm 6 décembre 1923, tôi đương đi học, gặp một người nhà quê hỏi có mua một cái ví đi thì bắn bán, tôi bảo cho xem thì thấy trong ví có cái thẻ tùy thân (thẻ cước sức) trong đề tên M. Đa-văn-Tăng, ở Bắc-ninh, và có gian cả ảnh nữa, với vài cái danh-thiếp, một cái giấy phép và một cái giấy biên những đồ về Hanoi mua; Tôi hỏi người nhà quê thì bắn bảo bắn bắt được ở trên tàu. tôi thấy cái ví đã rách, nên cho người ấy 0p.50 mà chuộc lấy đồ vật ấy.

Vậy ông nào mất, cứ viết giấy lên cho tôi xin hoàn lại

Đỗ-quý-Thông,
Cours Supérieur école Việt-trì

SƠN-LA

Tòa án đệ nhất cấp. — M. Vũ Nhân thừa-phái hạng tư tại châu Mộc-nay kiêm chức lục-sự tại tòa án đệ nhất cấp ở châu ấy.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bắt được lắm voi. — Vừa rồi có tin rằng: bọn man dân ở Mai-lãnh có bắt được hơn hai mươi con voi một lần. Những voi ấy do một người man dân thạo nghề bắt voi mà bắt được nhiều như thế. Nghe đâu Hoàng-thượng đã sai quan địa phương mua về một con voi ở trong lũ voi ấy để trở ngà dài sâu tắc tây, giá mua một nghìn bạc.

Cách mười năm về trước ở Kinh-đô chẳng được mấy con voi, mà mới đây ở kinh thành đã thêm được hai voi rồi; nay lại thêm một con nữa là ba.

Dùng nước mắm mà trị-bệnh. — Lâu nay ta cứ tưởng rằng dùng nước mắm mà ăn thôi, nước mắm thì chỉ có : Ngon, đỏ, cũ, mới, là khác nhau mà thôi, chớ chẳng có ai biết dùng để trị bệnh được.

Gần đây xem ở các báo chương thì thấy rằng, tại khoa học hóa phân đã tìm thấy trong nước mắm có lắm chất bổ. Nay lại thấy có người đem nước mắm mà trị-bệnh mới thật là lạ.

Số là ở trước cửa Thượng-từ, có nhà kia có người bệnh đau bụng, vì thực tích đau dữ dội lăn lóc và rên la rầm rĩ. Một ông kia ở bên láng giềng nghe thấy bệnh tình, liền đem ra một chai nước mắm cho người bệnh uống một chén thì lành đau! Cả nhà lấy làm lạ mới hỏi ông thì ông nói rằng vị nước mắm có thể đem dùng chữa bệnh đau bụng, đi tả, đau đầu và ho; nhưng yếu phải nước mắm lâu năm. độ 7, 8 năm mới được. Vậy nước mắm ông ta đem trị bệnh đó là nước mắm đã cũ ngoài

Việc Nam-kỳ

SÓC-TRANG

Rủi xe-hơi. — Hôm 24 novembre, sở Sen-đầm ở Sóc-trang nghe báo tin rằng mới xảy ra một việc rủi ro xe-hơi ở trụ đá 239,70 đường quản-hạt số 16,

Ông Cò coi về phần đường đó nghe báo liền đến nơi thì thấy một tên Cao-mên nằm dài bên đường.

Cái xe-hơi số C. 219 là cái xe-hơi người đó thì đậu cách người bị bệnh chừng năm thước.

Khi ông Cò đến thì người chủ xe-hơi đó khai rằng tối năm giờ rưỡi chiều xe của va ở Sóc-trang chạy vô Bắc-liêu, khi chạy qua khỏi làng Nhu-gia thì va chợt thấy cách cái xe chừng năm chục thước, một người Cao-mên ở đâu kia đi lại, và đi phía tay mặt đường lộ. Có một đứa con gái chừng 10 tuổi cũng ở đâu kia đi lại mà đi phía tay trái.

Người chủ xe bèn bóp kèn và cho xe chạy chậm. Nhưng không hiểu vì cớ nào mà tên Cao-mên đó lại chạy băng qua đường và đi theo một phía với đứa con gái nói trên đó.

Cái đầu xe hơi dụng tên Cao-mên, nó té nhào xuống, thì cái xe-hơi liền ngừng lại; một cái bánh xe ở phía sau mới vừa lăn qua trên mình nó.

Một người ngồi trên xe cũng nói y như lời của người chủ xe khai đó. Còn đứa con gái khi hỏi đến thì nó cũng nói bởi ông cậu nó (là tên Cao-mên) vô ý nên bị hại, vậy nó nói thêm rằng ông nó có tật điếc.

TÂY-NINH

Thiên bất dung gian. — Tên Lê-văn-Thiệt ở bạn cho Thị Đơn, đã bị bắt cam về tội gạt người ăn tiền và cáo gian cho chủ nó.

Số là cách một tháng nay tên khách Trần-Chí mỗi ngày đều đánh khảo vợ nó là Thị-Đơn vì nó nghi cho nàng có tình ý với trai. Thấm thay cho nàng này phải mang lấy sự thảm, mỗi ngày đều bị đánh khảo xem rất đắng cay. Ấy cũng vì ăn cơm của Khách-trú mà phải lụy mình như thế! Thật ai cũng biết Thị-Đơn cũng là người có ăn, nàng chuyên nghề buôn bán chẳng ai bị, thuở nay ai cũng đều biết. Song mắc một tên bạn mà nó làm cho phải mang lấy tiếng đời.

Tên Thiệt này vì thấy chồng của Thị-Đơn trở mối ghen nó thường hay đem những điều bắt nhã mà học với chồng nàng và đòi ăn một trăm đồng bạc dạng dọ coi Thị-Đơn có tình ý với ai chăng. Ấy có khó chi, hễ đặng số tiền rồi muốn nói sao lại chẳng đặng. Vì vậy nên tên Thiệt đổi cho nàng có tình ý với một ông quản trong cơ lính mã-tà tại Tây-ninh.

Bữa 25 novembre rồi đây Thị-Đơn hay đặng sự bất bình của chồng nên có đến bẹp thưa, thì ông Cò sai lính dẫn tên Thiệt đến rồi xét lấy 10 đồng bạc mà giao lại cho chủ nó rồi đem gửi nó ở nơi nhà ngoi đặng làm ăn kết rồi sẽ giải nó lên tòa cho quan trên phân xử.

A. H.

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémence au — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI
Kính-cáo

3020

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, nay được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giấm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thần khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bè, N° 65.

BẢN ĐỒN ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong.

3725

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Người bị bệnh giập và bệnh nặt rất thường hay thấy trong mình một nhọc mà lại rất là lâu khỏi. Khi bị bệnh thì nhiều mồ-hôi, yếu đuối đi, đánh trống ngực, ăn không ngon, ngủ không yên, đau lưng đau mình, khó thở, một nhọc lị thường.

Chân huyết kém hẳn đi, thế thì nên bỏ ngay vào cho chân huyết những chất đã tư đi trong khi ốm là: chất sắt như thế mà dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thì không còn gì để khỏi bệnh nữa.

Uống thuốc ấy hễ đến độ giấy thì tan ngay không sợ nguy hiểm gì cả. Chỉ trong ít năm lại thấy khỏe mạnh như thường; những người nào bị bệnh giập mới khỏi yếu đuối, đau lưng, đau mình, đau độ giấy, hay đánh trống ngực mà dùng thuốc này thì thấy khoan khoái lạ lùng. Chỉ uống độ vài lọ thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) này thì lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

3006

TRONG KỲ HỘI-CHỢ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

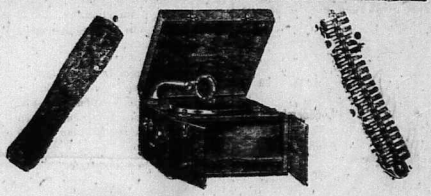
Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc-biệt về thứ rượu **TONIQUE TONKINOIS** *mỗi chai chỉ có 2$10 — Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.*

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Trạng-tiền, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẤM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CHANSON & Cie

58, Rue Paul Bert, Hanoi

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mũ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40.

Nay kính cáo.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酗 補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚吉吉啦每吉啦沒嘰嚕收啖稍

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
2099 *31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

SÀ-PHÒNG

DẦU THƠM XOA TÓC
NƯỚC HOA THƠM
SÁP MỠ

SBA

Pachod Frères & Cie LYON

2058

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT HANOI

Ngày thứ bảy mồng một tháng chạp tây và những ngày sau

CÓ BÁN

Nhiều đồ chơi và quà tết rất có ích

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay
Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1m20 giá 2$20 một thước
Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

Xin mời quý-khách đến thăm gian hàng của bản-hiệu ở Hội-Chợ Hà-nội.

GIAN SỐ 13 — GIẢY A

Quý-khách đến xem đó sẽ thấy bày các thứ thuốc chế một cách cẩn-thận nên tốt hơn hết các thứ thuốc khác về loại ấy.

Quý-khách sẽ thấy các bộ đồ bào-chế dùng để đem đi hộ thân ở các nơi xa xôi hẻo lánh, các chỉ-dụng dùng trong việc mổ-trích, các thứ chai lọ dùng trong các viện thí-nghiệm.

Có cả sách ca-ta-lô, để kính tặng quý-khách, xin quý-khách hỏi lấy để xem cho tiện.

Trong vòng kỳ Hội-chợ này, quí-khách nào, khi đến mua hàng mà có đem theo một cái bóng mua hàng do gian số 13, giảy A của bản-hiệu biếu, thì xin tính rút giá hàng xuống 5 phần trăm (5%),

Hiệu Bào chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi : 30$00
Hạng nhì ta hay đi : 20$00
Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

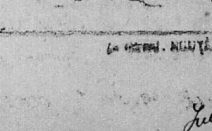
LỜI RĂN — Phải hỏi chỗ trước 24 giờ.

Có xe riêng đi cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giây thép trước 2 ngày.

Nên đi ngay kẻo mưa đến không đi được nữa.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

AUTO-POSTALE

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư đúng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đúng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek vừa kịp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — Sáng chủ nhật chở tàu thủy ở Vientiane tới Thakhek thì xe mười mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hỏa 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)